گزارش یک

فرشید پرهام

ضمن مخالفت با توافق تبادل اسرا

رئیس جدید شاباک: «جنگ غزه» جنگی ابدی است

دیوید زینی، رئیس تازه معرفی‌شده شاباک که هنوز بر صندلی ریاست تکیه نزده است، با سخنان تند و جنگ‌طلبانه‌اش درباره تشدید عملیات نظامی در غزه و مخالفت با هرگونه توافق برای تبادل اسرا در ازای آتش‌بس، بنزین روی آتش ریخت، موضعی که خشم صهیونیست‌ها را هم برانگیخت. خانواده‌های اسرا که چشم‌انتظار بازگشت فرزندان‌شان هستند، این سخنان را غیرمسئولانه توصیف کرده‌اند و آن را مانعی جدی برای هرگونه پیشرفت در مذاکرات می‌دانند.

درحالی که بازیگران جهانی از جمله امریکا، مصر و قطر به دنبال چارچوبی برای توقف درگیری و آغاز روند تبادل اسرا و آوارگان هستند، چهره‌های ارشد نهادهای امنیتی اسرائیل همچنان بر طبل تشدید تنش می‌کوبند. در تازه‌ترین نمونه، دیوید زینی، رئیس جدید «شاباک» (سرویس امنیت داخلی اسرائیل) در نخستین موضع‌گیری خود صراحتاً از تداوم حملات نظامی به غزه دفاع کرد. کانال ١٢ تلویزیون رژیم صهیونیستی روز شنبه در گزارشی به نقل از زینی اعلام کرد که با توافق آزادی اسیران اسرائیلی مخالف است زیرا جنگ با حماس را یک «جنگ همیشگی و بی‌پایان» می‌داند.

این موضع‌گیری‌ها درحالی صورت می‌گیرد که جامعه بین‌المللی به وضوح از فرسایش اوضاع انسانی در غزه نگران است و همزمان، فشارهای حقوق‌بشری و سیاسی بر تل‌آویو به دلیل تلفات غیرنظامیان در حال افزایش است. مقامات امنیتی اسرائیل همچنان بر تداوم جنگ در غزه پافشاری می‌کنند، سیاستی که نه‌تنها تاکنون به تضعیف حماس منجر نشده، بلکه تلفات سنگینی را به ارتش اشغالگر وارد کرده است. از این رو، اصرار چهره‌های امنیتی اسرائیل بر ادامه درگیری، نه‌تنها گرهی از بحران نمی‌گشاید، بلکه آن را عمیق‌تر و پرهزینه‌تر می‌کند.

در شرایط کنونی بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر صهیونیستی بیش از هر زمان دیگری به چهره‌های تندرو و همسو با سیاست‌های امنیت‌محور خود نیاز دارد و انتصاب دیوید زینی در رأس شاباک نیز در همین چارچوب قابل تحلیل است. زینی که به صراحت از تداوم حملات نظامی و مخالفت با آتش‌بس سخن گفته، مهره‌ای کلیدی برای پیشبرد راهبرد جنگ‌طلبانه نخست‌وزیر اسرائیل به‌شمار می‌رود.

نتانیاهو با اتکا به چهره‌های افراطی در نهادهای امنیتی می‌کوشد رویکرد امنیت از مسیر زور را تداوم بخشد. بنابراین، زینی برای نتانیاهو نه فقط رئیس شاباک، بلکه بازوی تمدید جنگ است. زینی که به رویکردهای تند امنیتی شهرت دارد، می‌تواند نقش محوری در هماهنگی عملیات اطلاعاتی و میدانی ایفا کند. به نظر می‌رسد تل‌آویو با این ترکیب امنیتی تازه، به دنبال تغییر موازنه نبرد و فشار بیشتر بر گروه‌های فلسطینی است تا بتواند در میز مذاکرات امتیازات بیشتری را از حماس بگیرد اما رهبران مقاومت بارها هشدار داده‌اند که زیر بار فشارها تسلیم نمی‌شوند.

پافشاری نتانیاهو و دوستانش به ادامه جنگ در غزه، درحالی است که گزارش‌های میدانی و ارزیابی‌های نظامی حاکی از فرسایش شدید نیروها، کاهش روحیه رزمی و افزایش تلفات در میان نظامیان اسرائیل است. رسانه‌های اسرائیلی و مقامات صهیونیستی نیز به صراحت اذعان دارند که دستیابی به پیروزی در غزه دور از دسترس است. بنابراین، تحلیلگران معتقدند اگر زینی با رویکرد تندروانه‌اش به مسیر تشدید نظامی‌گری ادامه دهد، نه تنها چشم‌انداز بازگشت اسرا تیره‌تر می‌شود، بلکه دور جدیدی از تنش‌های داخلی و ناآرامی‌های مدنی در سرزمین‌های اشغالی قابل انتظار است. این مسیر، اسرائیل را بیش از پیش در انزوای منطقه‌ای و بین‌المللی فرو خواهد برد و احتمالاً پیامدهای امنیتی، سیاسی و انسانی گسترده‌تری به دنبال خواهد داشت.

■ خشم صهیونیست‌ها و توجیه نتانیاهو

اظهارات زینی اگرچه از سوی مقامات تل‌آویو به عنوان دفاع از امنیت صهیونیست‌ها تلقی می‌شود اما شهروندان اسرائیلی با این‌گونه سخنان تنش‌زا مخالفند. بنابراین، هیئت خانواده‌های اسرای اسرائیلی در غزه با انتشار بیانیه‌ای شدیداللحن، نسبت به اظهارات دیوید زینی واکنش نشان داد. در این بیانیه آمده است: ما خشم شدید خود را از مواضع زینی ابراز می‌کنیم. اظهارات او شوکه‌کننده است و باید محکوم شود، به‌ویژه اینکه او قرار است درباره سرنوشت گروگان‌ها تصمیم بگیرد. به گزارش خبرگزاری معا، خانواده‌های اسرای اسرائیلی اعلام کردند: «گماردن فردی که جنگ نتانیاهو را بر بازگرداندن گروگان‌ها اولویت می‌دهد، یک جنایت و بی‌عدالتی در حق تمام اسرائیلی‌ها است.» همزمان، رسانه‌های عبری‌زبان گزارش دادند که با روی کار آمدن زینی که برخلاف رأی دادگاه و برخلاف توصیه مشاور حقوقی کابینه منصوب شده است، شاباک خود را برای موجی از بازنشستگی و استعفای مقامات ارشد آماده می‌کند.

با وجود موج مخالفت‌های داخلی علیه زینی، نتانیاهو در اظهاراتی به تمجید از رئیس جدید شاباک پرداخت تا نشان دهد که در این مورد اشتباه نکرده است. نتانیاهو دیروز در این باره گفت: «من تقریباً ١٨ سال نخست‌وزیر بوده‌ام و در تمام این سال‌ها عملکرد ژنرال زینی را دنبال کرده‌ام. او را در بسیاری از جلسات دیده‌ام، صدایش را شنیده‌ام، و به شما می‌گویم چه چیزی بیشترین تفاوت را ایجاد کرد. به گزارش روزنامه یدیعوت‌آحارونوت، نتانیاهو تأکید کرد: «وقتی گزارشی را که او شش ماه پیش از قتل‌عام (عملیات طوفان الاقصی) نوشته بود خواندم، دیدم که او موضوع را درست درک کرده بود. او به‌طور دقیق هشدار داده بود که خطر یک تهاجم زمینی وجود دارد که ما در آن غافلگیر خواهیم شد و باید آمادگی متفاوتی داشته باشیم.» نتانیاهو با بیان اینکه زینی ذهنی مستقیم، تیز و روشن دارد، گفت: «فکر می‌کنم او رئیس شاباک بسیار خوبی خواهد بود.»

نمای نزدیک

نماینده جمهوریخواه: غزه را با بمب اتم بمباران کنیم!

با وجود اینکه جامعه جهانی حملات رژیم صهیونیستی به غزه را نسل‌کشی می‌داند و خواستار توقف آن است، برخی مقامات تندرو امریکایی به این سطح از جنایت‌ها نیز راضی نشده و خواهان خشونت بیشتر علیه فلسطینیان هستند. رندی فاین، نماینده جمهوریخواه کنگره امریکا روز جمعه در مورد حمله‌ای که منجر به کشته‌شدن دو کارمند سفارت اسرائیل در واشینگتن شد، مدعی شد: «آرمان فلسطین یک امر شیطانی است.» فاین در مصاحبه با شبکه فاکس‌نیوز ادعا کرد: «در جنگ جهانی دوم، ما درباره تسلیم شدن با نازی‌ها مذاکره نکردیم. ما درباره تسلیم شدن با ژاپنی‌ها مذاکره نکردیم. ما ژاپنی‌ها را دو بار با بمب اتم زدیم تا بی‌قید و شرط تسلیم شوند. در غزه هم باید همین‌طور باشد.» این اظهارات نژادپرستانه خشم گروه‌های فلسطینی را در پی داشته است. به گزارش الجزیره، جنبش حماس در بیانیه‌ای اظهارات رندی فاین را به شدت محکوم کرد و آن را تحریک به نسل‌کشی و جنایتی تمام‌عیار علیه بشریت دانست. جنبش مجاهدین نیز اظهارات فاین را به‌شدت محکوم کرد و آن را «توسعه اظهارات جنایتکاران بن‌گویر و اسموتریچ و بسط سیاست امریکا در حمایت از تروریسم و کشتار صهیونیست‌ها در غزه و فلسطین و نقض آشکار همه هنجارها و قوانین بین‌المللی» دانست.

رویکرد

تحریم‌های جولانی لغو شد گروه‌های فلسطینی از دمشق اخراج شدند

دولت امریکا روز جمعه دستوراتی را برای لغو تحریم‌های سوریه صادر کرد که در واقع اولین مرحله از لغو تحریم‌های امریکا مقابل حکومت محمد الجولانی در سوریه است. همزمان، منابع غیر رسمی گزارش کردند که رهبران گروه‌های فلسطینی تحت فشار حکومت جدید سوریه دمشق را ترک کرده‌اند.

١٠ روز بعد از سفر دونالد ترامپ به عربستان که او اعلام کرد تحریم‌های سوریه را لغو خواهد کرد، وزارت خزانه‌داری امریکا روز جمعه مجوز عمومی صادر کرد که معاملات مربوط به دولت موقت سوریه تحت رهبری احمد الشرع معروف به الجولانی و همچنین بانک مرکزی و شرکت‌های دولتی سوریه را مجاز می‌کند. در بیانیه وزارت خزانه‌داری امریکا گفته شده که این مجوز عمومی که با نام GL25 شناخته می‌شود، «معاملات ممنوعه طبق مقررات تحریم‌های سوریه را مجاز و عملاً تحریم‌های سوریه را لغو می‌کند.» در این بیانیه آمده است: «GL25 سرمایه‌گذاری جدید و فعالیت بخش خصوصی را مطابق با استراتژی «اول امریکا»ی رئیس‌جمهور امکان‌پذیر می‌کند.» مارکو روبیو، وزیر امور خارجه، نیز گفته که طبق قانون سزار، معافیت ١٨٠ روزه صادر کرده است تا اطمینان حاصل شود که تحریم‌ها مانع سرمایه‌گذاری نمی‌شوند و تأمین برق، انرژی، آب و فاضلاب را تسهیل کرده و تلاش‌های بشردوستانه را امکان‌پذیر می‌سازد. روبیو لغو تحریم‌های جدید را «اولین گام در تحقق چشم‌انداز رئیس‌جمهور در مورد رابطه جدید بین سوریه و ایالات متحده» خوانده و گفته که ترامپ انتظار خود را مبنی بر اینکه لغو تحریم‌ها با اقدام دولت سوریه همراه خواهد بود، به روشنی بیان کرده است. تقریباً همزمان با لغو این تحریم‌ها، خبرگزاری فرانسه از قول سه منبع سوری خبر داد که رهبران گروه‌های فلسطینی تحت فشار حکومت جدید سوریه ناچار به ترک دمشق شده‌اند. یکی از رهبران گروه‌های فلسطینی به شرط ناشناس ماندن به خبرگزاری فرانسه گفته که رهبران گروه‌های فلسطینی مورد حمایت ایران دمشق را ترک کرده‌اند و به کشورهایی از جمله لبنان رفته‌اند. عکاسان خبرگزاری فرانسه می‌گویند که در اردوگاه فلسطینی یرموک در حومه دمشق، بنرهای گروه‌های فلسطینی از بین رفته و ساختمان‌های حزبی بسته و بدون محافظ هستند. گفته می‌شود در جریان مذاکراتی که ١٠ روز قبل در جریان سفر دونالد ترامپ رئیس‌جمهور امریکا با احمد الشرع معروف به محمد الجولانی انجام شد، دونالد ترامپ، فهرستی از خواسته‌ها را به احمد الشرع، رهبر جدید سوریه، ارائه داد که شامل اخراج گروه‌های فلسطینی نیز می‌شد. الجولانی و ترامپ توافق کردند که همه آوارگان فلسطینی از سوریه اخراج شوند. بسیاری از فلسطینی‌ها در سال ١٩٤٨ پس از ایجاد رژیم صهیونیستی به سوریه گریختند و از اواسط دهه ١٩٦٠ سوریه میزبانی از رهبران گروه‌های فلسطینی را آغاز کرد.

یک رهبر گروه فلسطینی به خبرگزاری فرانسه گفته که این گروه‌ها «هیچ درخواست رسمی از مقامات برای ترک خاک سوریه دریافت نکردند» بلکه با محدودیت‌هایی روبه‌رو شدند و خاطرنشان کرد که برخی از گروه‌ها «عملاً از فعالیت منع شده‌اند» یا اعضای آنها دستگیر شده‌اند. وی گفت که مقامات جدید «اموال، منازل خصوصی، دفاتر، وسایل نقلیه و اردوگاه‌های آموزش نظامی در حومه دمشق و سایر استان‌ها» را توقیف کرده‌اند ولی مقام‌های دولت سوریه از تأیید این موضوع خودداری کرده‌اند. در ماه آوریل ٢٠٢٥، گردان‌های القدس اعلام کردند که خالد خالد، مسئول جهاد اسلامی در سوریه و یاسر الظفری، عضو کمیته سازماندهی، «بدون هیچ توضیحی» بازداشت شده‌اند و اوایل ماه جای میلادی هم مقامات جبهه مردمی برای آزادی فلسطین - فرماندهی کل (PFLP-GC) اعلام کردند که مقامات سوری برای مدت کوتاهی طلال ناجی، رئیس این گروه، را بازداشت کرده‌اند.

گزارش ٢

معاون ترامپ: دیگر سلطه‌ای بر جهان نداریم

معاون رئیس‌جمهور امریکا روز جمعه با اشاره به تهدیدهایی که در جهان امروز متوجه کشورش است، تصریح کرد که دوران تسلط بلامنازع ایالات متحده بر جهان به پایان رسیده است. همزمان با این اظهارات، اقدام دولت این کشور علیه دانشجویان خارجی در دانشگاه هاروارد هم با حکم یک قاضی فدرال به در بسته خورد.

جی. دی ونس، دو سال پیش طی سخنانی، به صراحت نقش امریکا را در سیاست جهانی از دید خود تشریح کرد و به پایان عصر تسلط بی‌رقیب ایالات متحده بر جهان اشاره کرد. او روز جمعه هم اظهارات مشابهی داشت. معاون دونالد ترامپ در مراسم فارغ‌التحصیلی و آغاز به کار آکادمی نیروی دریایی ٢٠٢٥ گفت: «در پی جنگ سرد، امریکا از تسلط تقریباً بلامنازع بر حوزه‌های مشترک از جمله حریم هوایی، دریایی، فضا و فضای مجازی برخوردار بود، اما دوران تسلط بلامنازع امریکا به پایان رسیده است.» معاون ترامپ گفت: «امریکا با تهدیدات جدی روبه‌رو است و کشورهایی مانند چین و روسیه مصمم هستند که در هر حوزه‌ای، از مدار پایین زمین گرفته تا زنجیره‌های تأمین و حتی زیرساخت‌های ارتباطی، آن را شکست دهند.» ونس تأکید کرد که دولت ترامپ متعهد به حفظ و گسترش برتری فناوری امریکا نسبت به دشمنانش در سراسر جهان است. معاون رئیس‌جمهور امریکا خطاب به حضار گفت: «رئیس‌جمهور امریکا تلاش می‌کند اطمینان حاصل کند نیروهای مسلح ایالات متحده تنها با اهداف روشن به خطر می‌افتند و نه مأموریت‌های تعریف‌نشده و درگیری‌های گذشته.» ونس تصریح کرد: «رویکرد رئیس‌جمهور ترامپ به این معنا نیست که ما تهدیدات را نادیده می‌گیریم، بلکه بدین معناست که با آنها با نظم برخورد می‌کنیم و اگر شما را به جنگ اعزام کنیم، این کار را با مجموعه‌ای از اهداف بسیار مشخص انجام می‌دهیم.» اظهارات ونس در شرایطی است که پیش از این، جان بولتون، مشاور سابق امنیت ملی هم دیدگاه مشابهی ابراز داشت: «ایالات متحده باید به این واقعیت پی ببرد که دیگر تنها ابرقدرت نیستیم. سیاست خارجی ما باید با این واقعیت جدید سازگار شود.»

■ اقدام قاضی فدرال علیه ترامپ

دولت ایالات متحده امریکا هفته گذشته اعلام کرد که ٦٠ میلیون دلار از کمک‌های مالی فدرال به دانشگاه هاروارد را به دلیل «عدم رسیدگی مناسب به آزار و تبعیض علیه یهودیان» قطع کرده است. پس از این اقدام، کاخ سفید در گام دیگری علیه هاروارد اعلام کرد که این دانشگاه دیگر نمی‌تواند دانشجویان بین‌المللی را ثبت‌نام کند و هزاران دانشجو که هم اکنون در این دانشگاه تحصیل می‌کنند، یا باید به دانشگاه‌های دیگر منتقل شوند یا امریکا را ترک کنند. دانشگاه هاروارد تنها چند ساعت پیش از صدور این حکم، علیه اقدام دولت امریکا در دادگاه فدرال شکایت کرد. در این شکایت، دولت دونالد ترامپ متهم شد که قصد دارد با اقدامی غیرقانونی و تلافی‌جویانه، این دانشگاه را تحت فشار قرار دهد. یک قاضی فدرال روز جمعه با صدور حکمی موقت، اجرای این تصمیم را متوقف کرد. این حکم موقتی، مانع از آن می‌شود که دولت، مجوز هاروارد در «برنامه دانشجویان و بازدیدکنندگان تبادلی» را لغو کند، ضمن اینکه به دانشگاه‌ها اجازه می‌دهد پذیرای دانشجویان خارجی با ویزای تحصیلی در ایالات متحده باشند. قاضی الیسون دی. بوروگز به این نتیجه رسیده که دانشگاه هاروارد موفق شد اثبات کند که دستور دولت، صدمه‌ای فوری و جبران‌ناپذیر به این دانشگاه وارد می‌کند. به این ترتیب، ترامپ مانند دور نخست ریاست جمهوری، یک بار دیگر در برابر حکم قاضی فدرال دست بسته ماند.

■ کوچک کردن نهادی امنیتی

ترامپ روز جمعه نیز با شعار کاهش ابعاد و دامنه فعالیت‌های شورای امنیت کاخ سفید، تغییرات گسترده‌ای را در این نهاد آغاز کرد. شورای امنیت ملی، نهادی کلیدی است که رؤسای جمهور امریکا از آن برای هماهنگی و تدوین استراتژی امنیت ملی استفاده می‌کنند. کارکنان این شورا معمولاً تصمیم‌های مهمی درباره رویکرد ایالات متحده به درگیری‌های حساس جهانی می‌گیرند و نقش حیاتی در حفظ امنیت این کشور دارند. با برنامه مدنظر دولت ترامپ، کارکنانی که مسئول رسیدگی به مسائل عمده ژئوپلیتیک بودند روز جمعه اخطاریه‌های پایان خدمت دریافت کردند. این تغییرات تنها چند هفته پس از انتصاب مارکو روبیو، وزیر امور خارجه، به عنوان مشاور امنیت ملی جدید به جای مایک والتز انجام شده است. در طرح جدید، اختیارات بیشتری به وزارت امور خارجه، وزارت دفاع و سایر نهادهای دولتی واگذار می‌شود و قرار است تعداد کارکنان شورای امنیت ملی به چند ده نفر محدود شوند.

چالش

حملات گسترده روسیه به اوکراین پس از تبادل اسرا

به دنبال تبادل اسرا میان مسکو و کی‌یف، روسیه در واکنش به عملیات پهپادی اخیر اوکراین، خاک این کشور را آماج حملات موشکی و پهپادی قرار داد.

مسکو و کی‌یف روز جمعه ٢٣ مه (دوم خرداد) بزرگ‌ترین تبادل اسرای جنگی را از آغاز جنگ تاکنون، کلید زدند. وزارت دفاع روسیه از بازگشت ٣٠٧ سرباز روس از اوکراین و تحویل ٣٠٧ اسیر به کی‌یف در چارچوب توافق تبادل اسرا خبر داد. ولودیمیر زلنسکی رئیس‌جمهور اوکراین، روز جمعه اعلام کرد که روسیه و اوکراین تبادل این اسرا را طبق فرمول «هزار در برابر هزار» که هفته گذشته در ترکیه بر سر آن توافق شده بود، آغاز کردند. او در پیامی در تلگرام نوشت: «٣٩٠ اوکراینی از اسارت روسیه آزاد شدند که از این تعداد، ٢٧٠ نفر نظامی و ١٢٠ نفر غیرنظامی بوده‌اند.» رئیس‌جمهور اوکراین افزود: «انتظار داریم روند تبادل در روزهای شنبه و یک‌شنبه نیز ادامه یابد.» مانند تبادلات پیشین، همه شهروندان روسی آزادشده هم‌اکنون در بلاروس به سر می‌برند؛ جایی که به گفته وزارت دفاع روسیه، تحت «مراقبت‌های پزشکی اولیه» قرار دارند. ساعاتی پس از تبادل اسرای جنگی، روسیه با شلیک ده‌ها فروند موشک بالستیک و پهپاد به پایتخت اوکراین، کی‌یف را هدف حمله‌ای کم‌سابقه قرار داد که دامنه تنش‌های میدانی و دیپلماتیک را به اوج رساند. در جریان این حمله، چندین ساختمان مسکونی آسیب دیده و ١٥ نفر زخمی شدند. ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین در پیامی در شبکه‌های اجتماعی گفت که «شب سختی» برای اوکراین بود و خواستار اعمال تحریم‌های بین‌المللی جدیدی برای تحت فشار گذاشتن مسکو به‌منظور پذیرش آتش‌بس شد. نیروی هوایی اوکراین اعلام کرد که روسیه در طول شب، ١٤ موشک بالستیک به اهداف مختلف در سراسر اوکراین شلیک کرده و ٢٥٠ پهپاد دوربرد نیز به کار گرفته است. در این میان، کی‌یف هدف اصلی حملات بوده است. این حملات پس از چند روز عملیات پهپادی اوکراین علیه اهدافی در داخل خاک روسیه انجام شد؛ حملاتی که تعداد آنها به حدود ٨٠٠ مورد رسید و حتی مسکو، پایتخت روسیه را نیز در بر گرفت. سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه، روز جمعه وعده داده بود که به این حملات پاسخ خواهد داد.

نگاه

حنیف غفاری

استراتژی تزئین استعمارگری!

مسئولان بلندپایه سیاست خارجی اتحادیه اروپا و آفریقا در بروکسل، پایتخت بلژیک با یکدیگر دیدار کردند. رسانه‌های اروپایی از جمله یورونیوز و دویچه‌وله تلاش کرده‌اند چنین دیداری را تاریخی و نماد نوعی حرکت رو به جلو در مناسبات قاره سبز و آفریقا قلمداد کنند. آخرین باری که وزرای امور خارجه دو قاره اروپا و آفریقا با یکدیگر دیدار کردند، جنگ اوکراین هنوز رخ نداده بود، جنگ در سودان شروع نشده و فرانسه نیز با خروج نیروهای نظامی خود از منطقه ساحل نفوذ خود را از دست نداده بود. اکنون اتحادیه اروپا و در رأس آنها کشور فرانسه تلاش می‌کنند جایگاه از دست رفته خود را در آفریقا احیا کنند.

ادعاهایی که از سوی سران اروپایی در این دیدار مطرح شده، در نوع خود قابل‌تأمل است! بر اساس آنچه منابع اروپایی مدعی شده‌اند، وزرای امور خارجه اتحادیه اروپا (EU) و اتحادیه آفریقا (AU) متعهد شدند همکاری‌های خود را در زمینه صلح، امنیت و مشارکت اقتصادی میان این دو قاره تقویت نموده و روند «گذار از وضعیت موجود» در مناسبات نه چندان مطلوب طرفین را هر چه سریع‌تر مدیریت کنند. قبل از اینکه در خصوص «شرایط مطلوب» در مناسبات دو قاره سخن بگوییم، بهتر است بر همان «وضعیت موجود» متمرکز شویم؛ مسئله اساسی این است که بحران‌های مزمن و حاد کنونی در قاره آفریقا، از چه مصدری هدایت و مدیریت می‌شود؟! به عبارت بهتر، آیا تعهدات و تضمین‌های بازیگران اروپایی به عنوان خالق بحران‌های مستمر در مناطق شمالی و مرکزی آفریقا می‌تواند به مثابه یک «تضمین» مورد پذیرش افکار عمومی آفریقا و حتی سیاستمداران این قاره قرار گیرد؟! قطعاً پاسخ این سؤال منفی است.

ریشه این مسئله، مربوط به نوع نگاه کلان اروپاییان نسبت به آفریقاست؛ جایی که فرانسوی‌ها و دیگر بازیگران دوران استعمار کهن، قصد دارند در قالب استعمار فرانو کماکان قاره آفریقا را به حیاط خلوت خود تبدیل کنند. وجود منابع غنی اورانیوم در نیجریه و دیگر کشورهای آفریقایی از یک سو و تمرکز منابع کمیاب در منطقه ساحل و دیگر نقاط آفریقا عطش اروپاییان را در این مسیر دوچندان ساخته است.

تا زمانی که قاره آفریقا تبدیل به محلی برای سرمایه‌گذاری‌های کلان امنیتی، تجاری و اعتباری کشورهای چین و روسیه نشده بود، بازیگران اروپایی و امریکا ابایی از تکرار ادعاهای وقیحانه خود مبنی بر تسلط ذاتی بر قاره آفریقا و منابع آن نداشتند. اما اکنون اروپا خود را در موقعیتی دیده که ناچار به امتیازدهی‌های ایجابی به قاره آفریقاست. سران اتحادیه اروپا درصدد تعریف مزایای رقابتی خود برای کشورهای آفریقایی هستند اما افکار عمومی در این قاره، نسبت به نیت واقعی و نگاه تاریخی اروپاییان نسبت به خود آگاهند! همین مسئله تبدیل به مانعی واقعی در بازتعریف روابط اروپا- آفریقا بر اساس الگوهای ایجابی (و نه تهدیدات سلبی) شده است. در هر حال، سران اتحادیه اروپا، خصوصاً فرانسوی‌ها (که طی سال‌های اخیر نفوذ خود را در آفریقا شدیداً از دست داده‌اند) باید در انتظار شکست استراتژی «تزئین استعمارگری» باشند. زمان زیادی تا رسیدن قطعی به این نقطه باقی نمانده است.

اخبار کوتاه

■ مداخله‌جویی مقام امریکایی درباره سلاح حزب‌الله

«مورگان اورتگاس» معاون نماینده ویژه امریکا در امور غرب آسیا در گفت‌وگو با شبکه «الجدید» بر لزوم خلع کامل سلاح حزب‌الله تأکید کرد و در این اظهارات مداخله‌جویانه گفت: باید هرچه سریع‌تر برای خلع سلاح حزب‌الله اقدام شود تا سلاح تنها در اختیار دولت لبنان قرار گیرد. اورتگاس در تلاش برای عملی کردن خواسته رژیم صهیونیستی، مدعی شد که اگر چنین اتفاقی نیفتد، لبنان با خطر عقب‌ماندن از تحولات سیاسی و اقتصادی منطقه مواجه خواهد شد. اورتگاس همچنین اصلاحات اقتصادی و مالی در لبنان را «مسیر ضروری برای ساختن کشور» دانست و ادعا کرد این روند می‌تواند منابع مالی حزب‌الله را تضعیف کرده و با فساد مقابله کند. این مقام امریکایی با اشاره به ضرورت تصویب قانون بازسازی بخش بانکی توسط پارلمان لبنان و تهیه سریع قانون جبران کسری مالی، سرمایه‌گذاری‌های خارجی در این کشور را به خلع سلاح مقاومت و اجرای اصلاحات اقتصادی مشروط کرد.

■ هند و پاکستان آسمان خود را به روی یکدیگر بستند

ادارات هوانوردی پاکستان و هند جمعه شب اعلام کردند که ممنوعیت استفاده پروازهای دو کشور از حریم هوایی یکدیگر را تمدید کرده‌اند؛ تصمیمی که در پی شدیدترین درگیری نظامی دهه‌های اخیر میان این دو رقیب هسته‌ای اتخاذ شده است. به گزارش رویترز، سازمان هواپیمایی کشوری پاکستان در بیانیه‌ای اعلام کرد: «هیچ پروازی متعلق به شرکت‌های هواپیمایی یا اپراتورهای هندی اجازه عبور از حریم هوایی پاکستان را نخواهد داشت. این ممنوعیت شامل هواپیماهای نظامی هندی نیز می‌شود.» این محدودیت‌ها تا بامداد ٢٤ ژوئن ادامه خواهد داشت. از سوی دیگر، وزارت هوانوردی غیرنظامی هند نیز اعلام کرد که «هشدار هوانوردی» (NOTAM) مربوط به پروازهای عبوری از پاکستان را تا ٢٣ ژوئن تمدید کرده است. این ممنوعیت در ادامه تنش‌هایی اعمال می‌شود که پس از حمله مرگبار ٢٢ آوریل به گردشگران هندی در کشمیر آغاز شد. این حمله به یک درگیری چهارروزه نظامی بین هند و پاکستان منجر شد که در جریان آن بیش از ٧٠ نفر در پی تبادل آتش با موشک، پهپاد و توپخانه کشته شدند. این درگیری‌ها نهایتاً با اعلام آتش‌بس در دهم ماه مه پایان یافت.

■ امریکا: کره‌شمالی در قوی‌ترین موقعیت راهبردی خود قرار دارد

آژانس اطلاعات دفاعی امریکا در تازه‌ترین گزارش خود اعلام کرد که بالا بردن توان تسلیحاتی و قدرت نظامی کره‌شمالی موجب شد این کشور نسبت به چند دهه گذشته در قوی‌ترین موقعیت راهبردی خود قرار گیرد. به گزارش خبرگزاری یونهاپ، گزارش روز جمعه این آژانس اطلاعاتی زیر نظر پنتاگون، نشان می‌دهد که کره شمالی طی دهه‌های اخیر در قوی‌ترین موقعیت راهبردی خود قرار دارد، چراکه پیونگ یانگ تلاش خود را برای دستیابی به سلاح‌های پیشرفته‌ای که می‌تواند نیروهای امریکایی و متحدانش در شمال شرق آسیا و قلمرو ایالات متحده را تهدید کند، طی این مدت دوچندان کرده است. در گزارش این نهاد امریکایی ادعا شده است که کره شمالی برای برنامه موشکی خود به خرید غیرقانونی مواردی که نمی‌تواند در داخل کشور تولید کند، اغلب با همکاری چین و روسیه ادامه داده است و در نتیجه پیونگ یانگ به طور قطع به بازاریابی و ارائه سامانه‌های موشکی بالستیک و فناوری‌های مرتبط به سایر کشورهایی که امریکا نسبت به آنها نگرانی دارد، ادامه خواهد داد؛ همان‌طور که با ارائه موشک‌هایی به روسیه برای استفاده در اوکراین اقدام کرد.